

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LIII. Secunda moralis monstrorum caussa, vt sit pœna hominum ob
scelera plectendorum, & qui, aut cur aliqua capitis parte, aut toto capite
monstrosi nati sint?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

CAPVT LIII.

Secunda moralis Monstrorum caussa, ut sint pœna hominum, ob scelera plectendorum. Et qui, aut cur aliqua capitis parte, aut toto capite monstroso nati sint?

Mofficeret, ut Monstra sint, si signa sunt, nunc etiam saepe sunt supplicia. Neq; enim tantum per illa monet, sed etiam plectit Deus vel ipsos monstrosos, vel parentes, vel magistratus, aut etiam totam communitatem monstrorum. Et quidem varijs modis, ob varia peccatorum genera, quorum acerbitas diuinam vincit bonitatem, quam facit iustissimè in iram deflectere. Vnde, sicut cetera creaturae sunt potentia, ita monstra sunt iustitia monumenta. Et vel Ethnicus author Plotinus scripsit; *ipsam mundi artificem rationem, malis, postquam facta sunt, opportunè admodum uti solere, id autè maxima potestatis est, malis etiam bene uti valere.* Imò monstra ipsa potest esse iubere, quia non sunt mala moris, sed naturae, & quidem naturae particularis duntaxat, ac talia, ut sint quoddam bonum totius vniuersi. Bonum enim est Vniuersi, ut in eo iustitia locum habeat, sine qua omnia susque deque verterentur. Quod quoniã, præter Plotinũ, etiam alij, apud gentes agnoverunt, factum est, ut Poetae quoq; ipsi tot fingerent monstra, in quae homines pœna dignos, vel ob alios plectendos, mutatos cecinerunt. Hinc Actæon in ceruũ, Iphigenia in ceruã, Scylla, Aglauros, Daphnis, Anaxarate, Niobe, Aconteus, Atlas, Lycas, Olenus, Præctus, in Saxa; Lycaon in lupum, Achelous in taurum, Æsacus in mergum, Antigone in ciconiam, Atalanta in leenam; Arachne in araneam, Alcithoë in vespertilionem, Diana in felem, Cadmus in anguem, alijque in alias formas monstruosissima metamorphosi feruntur conuersi. Ita enim vnius curiositas, alterius crudelitas, tertij impietas, & alia crimina aliorum castigata significabantur.

Quod isti carminibus suis expresserunt, alteri in somno est demonstratum, teste Cedreno, cuius hæc sunt. *Antequã, tempore Michaëlis Paphlagonis Imp. calamitates multis prodigijs*

AAAA

signifi-

L.

Plotin. lib. 3.
cnn. 2, 6, 18.

M.

738 Cap. LIII. *Monstra esse à Deo puniente, & caput deformantem*
 significata regno Orientis acciderent, cuiusdam de ministris Episcopi
 in somnium oblatum fuit, prorsus rem ipsam representans. Visus
 erat sibi videre Eunuchum, albis vestimentis indutum, formâ ef-
 fulgente, qui tribus ipsi saccis appositis ordine eos inberetur aperire,
 & euacuare. Cumq; id faceret, è primo vim serpentum, viperarum,
 & scorpionum erupisse. Ex altero rubetas, aspidos, basiliscos,
 cerastas, & alias venenatas bestias. Ex tertio cantharides, culices,
 vespas, aliâq; aculeata animalia. Cum ad hoc spectaculum obmu-
 tuisset, virum illum dixisse: *Hec vobis accident, ob violata Dei*
mandata, & impium facinus in Rom. Imperatorem eiusq; coniu-
gem perpetratum. Hac igitur virulentissimarum bestiarum mix-
 tura & moneri mortales, & puniri monstratum est. Quem-
 admodum & olim D. Ioanni, qui & ipse vidit de ore draconis, &
 de ore bestia, & de ore pseudopropheta spiritus tres immundos in mo-
 dum ranarum, in quibus plaga significabantur, erumpere. Sed
 nihil visis aut somnijs necesse est probare, cum exempla sup-
 petant docentia à capite vsque ad calcem siue partiulatim &
 membratim, siue vniuersim & per omne corpus, delinquentes
 aliquos monstrositate plexos esse ac deformatos.

Apo. 16. 13.

1. dil. n. 101
 21. 2. 101

III.

A capite incipiamus in quo summum decus capilli, quos
 legimus aliquando in superbia pecuniam rufatos, aliquando in
 iuuenilis petulantia castigationem canos extemplo factos, ali-
 quando omnino, velut arborum folia, vento diffatos esse.
 Aptè hic apponi potest, quod in Societatis nostræ historia le-
 gitur. *Mulier erat supra ceteras flavo rutiloq; crine decora; quo*
crinium specie, cum nimium sibi placeret & planderet, cœnobij no-
men horrebat, ne cogeret id aliquando decus tonsori immitti com-
mittere. Monuit eam Cornelius Societatis Iesu, si crines illos pluvia
quam Deum faceret, cauere, ne in eis crinibus, quos tantum di-
ligeret, pœnas daret. Diebus interpositis non ita multis, sensit Pa-
trêm verissimum fuisse vatem, laborare ex capite cœpit, totaq; illa
pulchritudo capilli morbo urgente defluere. Ergo ne caluitij pulchri-
tudinem, euulsis ad unum crinibus ostentaret, necessitatem in vir-
tutem vertit, cœnobijq; se se latebris, quod antè sic horruit, occul-
tavit. Monstruosa hæc caluities & pœna fuit, & medicina s
upplicium & beneficium. Neque enim, qui dixit: Vestri ca-
pilli

Hist. Soc. 10.
 3. An. 1552.

Matth. 10. 3.
 Luc. 21. 18.

illi capitis omnes numerati sunt, itemq; : capillus de capite vestro non perhibet, sine caussa non solum capillum vnum, sed & omnes huic abstulit. Decaluaabit Dominus verticem filiarum Sion, & Dominus crinem earum nudabit, dixit minitans Propieta. Isa. 3. 17.

Sic superbia crinium tollitur, & cincinnis supra caput edificatis, instar Iunoniæ auis incedentes ad modestiam rediguntur. Ut enim pauo cristas erigere non potest, quas amisit, ita nec femina ornare capillos, quibus est spoliata. Et spoliata est supra dicta puella, ut virginitate ornata maneret. Ita præmium ipsa caluitie meruit, quæ fortasse meruisset infernum, si alios retribus illis illaqueasset, quorum fortasse non nemo dicturus fuisset, *vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui.* Cant. 4. 9.

Quàm vile est, sic deformari, ut placeas Deo? quàm lucrosa mutatio, si dicatur contulo adolescenti, aut puellæ mundum vanitatesq; deserenti, & in claustrū Deo consecratarum transeunti: *Et erit pro suaui odore foxor, & pro zona funiculus, & pro crispanti crine caluitium, & pro fascia peborali cilicium?* Si enim, ut aliquando Magdalena, crinium superbia peccare possunt mortales; possunt etiam eorundem vel squalore, vel cineratione, neglectuq; aut sacro vsu ad Christi pedes tergendos conuerso, Deum placare; maximè autem, si non in Cenchrus, sed in monasterijs, ad Numinis honorem, æternamq; suam seruitutem tondeantur. Nam huic quoq; rei suum præmium esse, Ezechiel nos docet, apud quem Deus ita loquitur: *Fili hominis, Nabuchodonosor rex Babylonis seruire fecit exercitum suum seruitute magna aduersus Tyrum: omne caput decaluaatum, & omnis humerus depilatus est: & merces non est redita ei, neq; exercitui eius, de Tyro, pro seruitute, qua seruiuit mihi aduersus eam.* Nimirum ob pondus galeæ & lorice fuerat *militum caput decaluaatum & humerus depilatus, & militum regis Babylonis, quorum opera Deus vsus erat ad plectendam impietatem.* Quòd si igitur militum caluitia præmijs ac mercede digna videbantur Deo; quantò præmijs ac mercede digniores erunt, quos non galeæ & lorice prementes inuitos decaluant; sed qui casariam suam sponte non Apollini, aut Æsculapio, sed vero Numini consecrauerunt? Tantò autem

A a a a a 2 euiden-

2. Reg. 18. 10.

evidentius fuit beneficium in supra dicta puella, quod non iam tonsor, sed Deus caluam fecit, ne ijs implexa capillis implicataq; velut olim Absalom arbori, ipsa vanitati adhereret. Pariter itaq; caluitie punita est, & sanata. Quid conquerimini, vetuli, vetulæque, quando vos senectus depilat, si iuuenibus prodest comarum priuatio, quæ etsi eos deformes, tamen pios facit? Illos pro monstris habetote, quibus non iam manus rixantium, aut iratæ vxores, totos capillorum manipulos à capite reuellunt, sed quos insana libido, infectus intemperantia sanguis, lues Gallica, & infames causæ crines exuunt; vt galericulos, & fictitias atq; aliunde mutuatas comas gestare cogantur. Immo qui sibimet ipsis, non iam præ ira atque furore, sed præ superbia pilos radicitus extirpant. Multi enim viri, multæ feminæ, vt senium dissimulent, & floridiorem ætatem mentiantur, crines canescere incipientes non tolerant, sed forficulis vellunt; alijsq; & alijs canis subnascensibus, adeò verticem suum depopulantur, vt tam glaber sit, atque manus illorum. Quis eiusmodi monstrorum causa est? Nonne ipsi? qui oculos quidē hominum fallere possunt, nunquā tamen mortem decipient, quamuis oculis carent. Propter eiusmodi superbiam, Redemptor noster peculiare est illud passus. vt per ludibriū crines illi vellerentur, & olim exprobratione grauissima dicturus sit: *Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus: faciem meam non auerti ab increpantibus, & conspuentibus in me.* O quàm in diuino cōspectu formosi sunt, qui sic deformantur, quosq; non piget

Isa. 50. 6.

imitatione Magdalenæ ----- *faciē in puluere crines*

Virgil. lib. 12.
Æn.

Vibratos calido ferro. myrrhaq; madentes!

IV.

Melior est hæc mutatio, quàm si quis ab impexis sordibus ad vnguenta transeat & calamistros. Quemadmodum &

4. Reg. 2. 23.

fatius est, cum Propheta Eliseo caluum vocari, quàm cincinnatum rapi in gehennam. Quanquam non caluitie duntaxat legimus homines deformatos, sed ipsa etiam capillorum mutatione, aurea illa flauedine in Æthiopum colorem, velut succino in carbonem verso. Verè dixit olim humani generis Re-

Matth. 5. 36.

parator: *Non potes unum capillum album facere aut nigrum. At*

quod

quod homo non potest, Deus potest, & Sancti diuina virtute
 petulantem superbiam coercentes. Quodam tempore, vt de
 eo testatur Theodoretus Cyri Episcopus, Nisibitanus ille Ia-
 cobus, Præsul virtute ac prodigijs clarus, venerat in Persidem
 visurus plantas vera religionis, & ei quem parerat, cultum exhi-
 biturus, cum is autem fontem transmitteret, puella quadam, qua
 pannos lauabant, & vestes pedibus emundabant, ne nonum quidem,
 & qui decentem pra se ferebat grauitatem, sunt reuerita habitum:
 sed exuto pudore & perfrecta facie, & impudentibus oculis diuinu
 hominem aspiciabant, neque capita aperientes, neque vestes, quas
 succinxerant demittentes. Hoc cum agere tulisset homo Dei, & vel-
 let Dei virtutem in tempore ostendere, vt facto miraculo liberaret
 ab impietate, fontem quidem est execratus, & fluentum confestim
 euauit: puellas quoq, est execratus, & impudentem earum iuuen-
 tutem castigauit, canis ante tempus inductis. Et sermonem factu
 est consecutum, mutatusq, est nigror pilorum, & similes euaserunt
 nuper plantatis arboribus, qua vere circumtectæ sunt folijs autum-
 nalibus! Ea autem cum sic sensissent supplicium (nam & fontis flu-
 enta effugerant, & sua inuicem capita intuentes videbant repenti-
 nam illam mutationem) cursu ad urbem contenderunt, renuncia-
 turæ illud quod acciderat. Illi autem cum occurrissent, & Magnu
 Iacobum offendissent, rogauerunt, vt iram compesteret, & suppli-
 cium remitteret. Ille autem non diu cunctatus, Domino quidem
 preces obtulit, fluenta autem rursus scatere iussit. Illa verò mox
 rursus è suis emanarunt penetratibus, iusti derinata iussibus. Illi
 autem cum hoc impetrassent, petebant vt filiarum quoq, suarum
 erinibus color suus redderetur. Aiunt autem eum hoc quoque con-
 cessisse, requisisse autem puellas, qua illam acceperant disciplinam:
 & quoniam non venerunt, reliquisse supplicium, documentu tem-
 perantia, & argumentum moderationis, & diuina virtutis perpe-
 tuum, & euidentis miraculum. Canam antea sciebant mortales
 vocabantq; senectutem; monstrum igitur erat tunc cana iu-
 uentus. Quo genere monstri merito castigatæ sunt puellæ,
 quæ quia nimis licentiosè assueuerant iuuenari, canitie asperse
 sunt, vt maturiores viderentur. Obstupuit ciuitas, quæ illas
 vidit intra horam canuisse. Et quia illæ de adolescentia ac or-
 namento

namento capillorum superbæ vetulis repente similes factæ in publicum prodire non sunt ausæ, ob hanc ipsam monstrositatem, ex impudentibus saltem erubescere didicerunt. Quæ enim annis vegetæ erant, canitie effatæ videbantur. Siquidem albor pilorum, carnis ex qua nascuntur, corruptionem & vitium indicat. *Nam lepra,* ait S. Cyrillus, *fit ex eo, quod caro emoriatur; excavatur enim ulcus illico, absumta cute, & in profundum semper; quo fit ut pilus qui in illis partibus exoritur languescens exalbescat ac velut stirps vna cum subiecta terra corrumpatur.* Capillos tegit pileus, qui & ipse est memorandus. Siquidem, in Annis nostræ Societatis legimus, Moguntia, hæreticam fuisse feminam, quæ exosa & execrata Iesuitas odium execrationemq; prodigio luit. Prolem enim peperit Iesuitico pileo tectam. Eam nimirum coronam sobolj meruerat mater, quæ ne Iesuitarum obliuisci posset, in fætu suo, pro pilo, pileum intuebatur. Sed hæc de pileo & pilo satis. Neq; enim hic memorabo de monstrositate eorum, qui S. Adalbertum occidere, & semialbo capillo ac barba, velut creta notati, alijsq; malis affecti, scelus suum vultui inscriptum circumtulerunt. Similia enim occurrunt plurima, & vera, sicut illa sunt fabulosa, quæ dicuntur de Gorgonibus, ideò quòd canæ natæ essent, Græarum nomine vocatis. Neque enim hæc maiorem fidem merentur, quàm quòd vnum dentem, vnumq; oculum communem habuerint, quo, vbi domo exirent, vterentur.

S. Cyrill l. 15.
de Adorat.

Vide Vitam
S. Adalberti,

Hesiod. in
Theogonia.
Æschylus in
Prometheo.

V.

Them. Can-
tipr. lib. 2.
Apum, c. 7.
§. 4. Simile
exemplum
refert Cæsa-
sarius lib. 6.
cap. 22.

A capillis ad frontem descendat sermo. Est terribile, quod narrabo, sed magnis, multis, fide dignis testibus firmatum. Erat in Normannia vir quispiam sanguine haud clarus, diuitijs tamen maximis cumulatus. Huic vnicus filius in delitijs fuit. Quamobrem etiam inter delitias eum educauit. Eum filium filia suæ in maritum poposcit nobilis prosapia miles, conditione posita, si ipse bonis suis cedere, filioque omnium rerum suarum possessionem tradere vellet; filiam vicissim, quæcunque vel patri necessaria, vel matri forent, abunde suppeditaturum. Aspera parentibus illa conditio videbatur, & periculosa, Sed qui vna cum milite venerat, alias ei super alias rationes

rationes ingesserunt; jam filia formam, jam gentis nobilitatem, jam prudentiam, peritiamque œconomia commendant; & ne quid filio diffideret, etiam atque etiam persuadentes. Quid spes honoris & posteritatis non efficit? Consensit in nuptias Polyplusus. Abdicavit se dominio uterque parens; filius & sponsam adeptus est, & patriam in omnia bona potestatem. Beneficia, ut quædam vina, non nisi recentia dulcedinem exserunt, antiqua acescunt. Quare & novi isti nupti, primo à nuptiis anno, memores unde sibi opes affluerint, parentibus honores magnos exhibuerunt, omniaque ad vitam atque sustentationem necessaria, bono vultu, benignis verbis, insigni libertate, læta promittunt præbuerunt; adeò, ut gauderent progenitores, se cura atque labore liberatos iam omnia, quam prius, in maiore otio & quiete habere; & verè frui ijs, quæ antea plus molestiæ, quàm solatij fecissent. Talis erat primus abdicatæ potestatis annus. Secundus iam contractiore manebat, & quasi senescente beneficij memoria, omnia parcius administrabantur. Tertius deinde annus, deposita verecundia, ostendebat fortunas paternas non ad filium, sed ad herum Euclionem fuisse translatas. Nihil ille exquisiti, nihil melioris notæ, vel cibi, vel potus, vel vestimenti parentibus suppetebat. Iam hoc querebatur sibi, iam illud deesse. Nulum præstans vinum emi, nihil pro culina electum haberi posse dicebat. Aliquando & pecuniæ inopiam causabatur; aliquando prætendebat hanc, aliquando illam necessitatem incidisse. Ita semper aliquid erat, ob quod progenitoribus petita negaret. Tandem ad extremam eum vxor & auarities perduxit impudentiam. Neque enim iam excusabat suas sordes, sed insuper etiam accusabat parentum insatiabilitatem, ut quibus nihil sufficeret, nihil satis dari posset. Illorum prodigalitate redigi se ad incitas; importunitate ad impatientiam cogi. Denique ut vtrinque pax maior esset, ut vtriusque partis quieti consuleretur, ex vxoris consilio, exiguam quandam è regione domus suæ casam parentibus conduxit, ita fore ratus, ut coniugibus iunioribus, seniorum querelæ ac morositas minus esset molesta; atque tantò securiùs negari possent,

quæ

quæ oculis essent subducta. Eliminantur itaque è domo sua decrepiti parentes, & à filio separantur, cogunturq; ex ædibus bene instructis in vilissimum mapale, & testa ventis pluuiisq; peruia emigrare. Ibi ergo in Jaribus malè materiatis, præter cæli, etiam filij iniurias quotidie deplorabant. Nihil recens coctum, nihil integrum; ea solùm quæ mensæ superfuerant, & plerumque tunc demum, cùm jam esui amplius idonea non essent, à filio mittebantur. Et interea apud nurum canes meliùs, quàm mariti parentes prandebant. Quæ causa fuit, vt miseri parentes, nunquam sine lachrymis accumberent, & plerumque *potum suum cum fetu miscerent*. Accedebat ad hanc calamitatem, quòd seu querendi, seu petendi causa, vix interdum domum filij intrare auderent, ita vultuose aspiciabantur, ita compendiosè salutabantur; ita asperè, quid vellent, interrogabantur. Itaque per vernam plerumque internuncium id, quod cuperent, non mandabant, sed mendicabant. Non potuit diuina Nemesis tam crudelem diutiùs inueniri impietatem. Fortè aliquando, in filij ædibus, anser veru transfixus assabatur, & pinguedine in prunas defluente, ventus nidorem & fenum per omnem viciniam difflabat. Non potuit ergo latere tam sapidæ dapis odor famelicos parentes è regione habitantes, & vix sex passibus distantes. Ac, ne erraret, mater curiosioribus oculis alitem ipsum obseruauit ad ignes stridentem. Itaque eiusmodi verbis seniculum maritum compellauit. Vide, mi coniux, vt lautè coenat filius noster, nobis propemodum fame eneclis! Strepit anser inter prunas, inuitat odor; nonne naribus hariolaris? numquid dentes pruriunt? Me feminam magis decet paucis esse contentam. Tu autem abi, obsecro, & te ipsum inuita, vt semel saltem araneantem stomachum, & dudum impatienter latrantem ventrem tranquilles. Non fuit difficile esurienti persuadere, vt vellet edere. Arrepto igitur scipione, prætrepidum scilicernium seniliter eucurrit, ne post oua veniret ad mala. Vidit eum de fenestra filius venientem, celerique properatione ab igne remotum anserem occuluit; moxque, velut nihil fecisset, patri obuius quæsiuit, quid negotij id temporis, apud se haberet?

Plak. 101. 10.

haberet? Ipsa hæc filij interrogatio patri pro responso fuit. Qui illico etiam animaduertit, anserem, sine plumis licet, aliò auolasse. Alitè illi hoc vulnus in pectus descenderat, sed presertim dolorem, reque omni dissimulata, & ventre malè contento domum reuersus est. Quid ibi anus mater, quid suam ipsè sortem, inter fletus & gemitus accusans, sint collocuti, quid celo & superis questi, vos cogitate. Deus certè non potuit ferre tantam rei indignitatem. Digressò patre, filius mandauit ancillæ, vt anserem in culinam reportaret, & perassaret. Volat puella, auem ex penu relatura. Eò vbi peruénit, fœdum visu reperit spectaculum. Iacebat in grandi patella anser supinus. At pectori eius, tanquam vultur Tityo, pinguis in-fidebat bufo. Caput illi tumidum; oculi prominentes & ignei; os rotundum, & perflabili patore hians; venter obesus; color luridus; pedes semicrudam auem tenacissimè apprehendentes. Tali conuiuia conspecto territa ancillula metuendū in modū vociferata est. Accurrit herus, & baculo vnde vnde arrepto, impuratam bestiam excutere institit. Illa, velut vim vindicatura, ab anserè in percutientis faciem insiliit, frontique eius ita pertinaciter inhæsit, vt nulla vel vi, vel arte auelli posset. Ita filij erga parentes suos barbaram inhumanitatem puniuit Deus; fuitq; ea pœna tantò grauior, quantò diuturnior. Quippe multis annis durauit. Auxit miraculi stuporem quòd, quotiescunq; monstri illius pars aliqua tangebatur, ita miser ille cruciabatur, ac si cor illius feriretur. *Conterritus igitur, inquit author, mirabiliter & contritus adiit diocesanus Episcopus, & cum omni dolore confessus, pro pœnitentia recepit ab illo, vt per omnes fines Normannia, & Gallia ciuitates, reuelata facie circuiret, & ubiq; narraret populis euentum rei, vt per hoc exemplum sumerent filij honorare parentes, & discerent, quàm periculosum sit & nociuum, vicem non rependere laboribus, quos ipsi parentes filijs impenderunt. Hunc ergo hominem, cum bufonis monstro circumuehentem, vt diximus, Frater Ioannes de magno Ponte ordinis Prædicatorum, sicut per ipsum nobis relatum est, vidit in iuuentute Parisijs; palam referentem omnibus, & monstrantem, quod pro inhonoratione parentum passus fuerat, multis annis, & adhuc secundum*

B b b b

Dei

Del voluntatem pateretur. Hunc postea, sed non per dictum fratrem Ioannem, audiimus Sanctorum quorundam precibus liberatum, & disparuisse subito factum monstrum. Magnum utique bufo iste in fronte monstrum fuit. Sed longè maius, frontem ipsam sine fronte fuisse, neque erubuisse, negare rem tantillam patri, à quo omnia acceperat. Discite hinc, ô filij, quàm non solum monstrosa, sed etiam monstris digna res sit, parentes non venerari. Quid dico non venerari? contemneri. Et tamen, pro dolor, res est quotidiana! Est igitur in hoc monstro maximè monstruosum, quòd non sit rarum.

VI.
Math. 6, 22.

Sub fronte sunt oculi, quorum officium est, ut sint velut duæ corporis lucernæ, iuxta illud: *Lucerna corporis tui est oculus tuus.* A cuius incolumitate adeò magnum est corpori momentum, ut idem diuinus Magister dixerit: *Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum eris tenebrosus.* Quemadmodum igitur monstrum est, si lumen, quod in aliquo est, tenebra sint, ita utique monstruosum est, oculum non videre posse, sicut non posse lucem lucere. In hac ergo quoque capitis parte puniri homines, vel illa curiositas docet, quæ puellæ, rem aliquam, ut apparet, scrutanti, lumen extinxit. Genoueva, teste Bonfinio, virgo Parisiensis ab Epiphania Domini, ad cœnam usque Domini, sese solebat, spontaneo carcere, à consorcio hominum separare, atque in cellam secretiorem includere, ut diuinis precibus ac meditationi sacræ, remotis arbitris, impensius vacaret. Erat puella alia, quæ, noscendi studio, quidnam illa sola faceret, tacite ad ostium adrepsit, & per rimas negotia occupationesque inclusæ obseruauit. Magni illi ea curiositas stetit. Nam è vestigio luminis usuram amisit, ut nihil prorsus videret, quæ videre volebat, quod vel diffidentia illi suasisit, vel suspicio simulationis. At quæ sanctorum clementia est, quadragesimali ieiunio exacto, eiusdem operæ lumen recipit, cuius indagine id peccans amiserat. Præstat nimirum etiam oculis carere, quàm abuti, quos amittere meruerant & illi, qui cum Christum Christi; egregia facta admirari debuissent, liuidis & inimicis oculis obseruabant eum. Beneficium est,

Bonfin. de-
cad. 1. lib. 1.

Luc. 14. 1.

arris

armis carere quibus pereas. Itaq; quid mirum est, si puella hæc amisit oculos, ne curiosè videret? Fuit quæ sibi ipsa oculos erueret, ne curiosè videretur. Et quamuis neque Tobias, neq; Samson visum amisit, Deo crimen aliquod in illis puniente, (siquidem Tobiam cæcitate probavit, Samsonem Dei hostes ex oculauerunt) tamen ad Elymam magum, qui quarebat auertere Proconsulem à sede, Paulus dixit: *Ecce manus Domini super te, & eris cæcus, non videns solem usq; ad tempus. Et cecidit in eum caligo, & tenebra, & circumiens quarebat, qui ei manum daret.*

Enimuerò à Deo & Sodomitæ percussi sunt cæcitate. Quid mirum? cum apud homines quoque legatur pœnaria cæcitas viguisse. De Arsace rege Armeniæ capto ex insidijs à Sapore Persidis rege Ammianus Marcellinus scribit, eum, effossis oculis, catenis argenteis vinctum, ad castellum Agabana nomine exterminatum, ferroq; pœnali discruciatum cecidisse. Et multis ante sæculis, Sedecias Iudæ rex, à Chaldæorum rege, aduersus quem rebellauerat, posteaquam filiorum suorum crudellem ante oculos, trucidationem intueri adactus fuit, indeq; catenis vinctus Babylonem adductus est, pœnam sensit excæcationis. Quæ pœna & ob libidinis perpetrationem, ob armentum, bouis abigendi causa, dispersatum, atque ob frumentum ex horreis abductum, fuit olim irrogata. Sed de cæcis, & excæcis infinitus esset differendi campus. Illud sufficit adnotasse, & miseram rem esse cæcitate, & monstruosè deformem.

Miseram esse testatus est ille, qui dixit: *Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cali non video?* Et agnouerunt hanc miseriam, quotquot ad Christum cæci alta voce clamauerunt, eaq; liberari voluerunt. Deformitas autem vel indepotest æstimari, quòd etiam luscios vulgus rideat, aut caligine obscuratos; quæ caligo, teste Galeno, est oculorum quoddam mædos, nempe ducta similitudine ab aëris perturbatione, & crassamento spissiore quàm nebula, tenuiore quàm nubes, oculi sic aricula à superficiali exsuperantia contracta, & totum fere oculi nigrum comprehendens, colorisq; carulei. Quamobrem Aratorita rem describit:

Tob. 2. 11.
Iud. 16. 21.
Act. 13. 8.

Gen. 19. 11.
Vide Petr.
Fabri Somestrium lib. 3.
c. 19.
Ammian.
Marcell.
lib. 27.
4. Reg. 24.

Tob. 5. 12.

Galen. in
lib. 2. Hip-
pocrat. Pror-
breth. com.
2. num. 13.

B b b b 2

una

*tunc nubila vultum**Ceruleis fixere notis, & pectoris atris**Venit in ora color.*

Luc. 22. Quid ni & in aures? aures atro sanguine bullientes. Quid aliud Malchus meruit, quàm mutilari? iam enim antea integer, non erat, qui venerat ad capiendum Christum innocentem.

Crom. lib. 8. Quis scit quæ causa fuerit, ob quam, circa annum 1240. tanta à Tartaris Polonorum strages ederetur, vt auriculis præcis Tartari nouem ingentes saccos expleuerint? Multa audiendo peccata perpetrantur. Denique

Auriculas asini quis non habet?

VII. Non oculos duntaxat, & aures inhonesto vulnere, totum vultum scelera faciunt monstruosum. Nonisse militem se aliquando scribit Ioannes Nider, cuius vxor pulchrior, quàm castior, cum Helena quàm Lucretia esse maluisset, quantum mente, tantum facie est mutata. Quoniam igitur adulterij factitas ex horrido illi vultu eluxit, nec antè desijt videri monstrum, quàm desijt peccare velle. Itaque postquam pijs mariti monitionibus ad poenitentiam & criminis confessionem apud sacerdotem factam est adducta, lachrymis vnà & pectoris maculas, & oris dedecus abluuit. Si ad hunc modum eadem in omnibus & mentis & frontis esset species, ô quàm multos & multas occurrere nobis monstruosos cerneremus! Sed abscondit Deus sæpius deformitatem animi, olim coram toto mundo detegendam.

VIII. Consimile exemplum non jam in vxore miles, sed in milite vxor experta, ab alio authore memoratur. Hic enim cum, intempesta nocte, de coniugis latere, ad adulterium alibi perpetrandum surrexisset, peractoque flagitio, luna clara, redijisset; faciem venientis vxor per fenestram intuita, horripit exclamare. Ad eum clamorem, vt fit, vndique & ancillæ è cubiculis, & famuli de stabulis concurrerunt. Nec minùs isti, quàm domina, perterriti coeperunt vociferari, arbitrantes, se viui cacodæmonis vultum conspexisse. Tot testibus oculis credidit & ipse miles, qui agnoscens se diuino iudicio ignominiam induisse, vix expectato die, ad animæ medicum, in templum prope-

properavit. Expellebantur tunc ad pascua pecudes, & ecce ipsi boues, ipsæ sues, ac mutæ animantes Auernalem in illius vultu larvam horrentes, quâ datum est, diffugerunt. Quin & pastores obuij Stygium quendam in illo venire Spiritum existimantes fuga sibi consuluerunt. Denique ipse Parœcus pro foribus templi preces matutinas Deo persoluens, aspecto tam formidabili monstro, crucis se signo muniens exilijt, & in interiora templi, adducto clausoq̃ue ostio, se properè recepit. Pulsauit tamen miles januam, & eiulabili voce sacerdotem rogauit sibi fores vt referaret, de peccatis confessuro, Deoq̃; per penitentiam satisfacturo; neque enim se esse illum, qui videretur; faciem in laruam, hominisq̃ue in demonis vultum, ob scelus suum, vitæq̃; impuritatem duntaxat, esse commutatum velle se quæ in animo essent turpia eijcere, paratum omnia quæ imperarentur exequi, cetera diuinæ committere voluntati, à qua misericordiam expectaret. Mira vis est penitentia, magna potestas lachrymarum. Vix peccata sua detexit, vix se adulterij accusauit, cum illico deterfa est omnis illa larualis turpitude, redijtq̃; vultus hominem professus. Quis Deum accuset homines deformantem? Ipsi se mortales flagitijs fœdant, & qui cum D. Stephano ita nitere posset, vt *intuentes eum omnes* Act. 6. 15. *viderent faciem eius tanquam faciem Angeli*, is vel conscientia luto, vel ebrietatis incensus æstu, vel libidinis deformatus scabie diabolo similis videtur. Immo nonnulli quasi non contenti ea forma, quam à Deo acceperunt, vt Bacchanalia viuere, & licentiùs lasciuire queant, faciem teterrimis vestiunt personis; quia laruæ esse malunt, aut quoduis ex Daunia & Getulia monstrum, quàm homines. Quid isti merentur, qui, tanquam eos puderet, claram pulchramq̃ue illam Dei imaginem omnibus modis velare & operire conantur, tantaque obscenitate fœdant, vt si eis, iusto Numinis iudicio, eiusmodi vultus obrigisset, ipsi se absconderent, & oculos humanos vitarent. Nunc nigra, rugosa, pilosa, verrucosa, cornuta caecodæmonum facies, quas à natura accepisse miserrimum fuisset, sponte quæruntur, emuntur, induuntur, & obuia festiuitate sub Orcino schemate triumphatur, ac deformis supplicij calami-

calamitas pro lætitiæ materia habetur. Quid ergo accusant homines, quæ affectant? cur cum impatientia habent, quod quærunt, si non habent?

IX.

Senec. ep. 11.

Immo quod optant? nam siue precentur, siue imprecantur, optare utique videntur, quæ imprecantur æquè, ac quæ precentur. Ita & Seneca pronunciauit, cuius hæc sunt: *Iam non miror, si omnia nos à prima pueritia mala sequantur. Inter execrationes parentum crenimus. Exaudiunt dii quoque nostram pro nobis vocem gratuitam. Quid querimus, si exaudimur? Et tamen multos Deus punit, quia exaudit.*

Wier. lib. 4. cap. 18 de præstig. dæm.

In Geldria, circa annum Christi M. DL. XXV. mirabile exemplum accidit. *Quidam, inquit Wierus, non obscuri nominis Regi Hispaniarum, apud Geldros militans, quum è familia nobili honestam duxisset coniugem, quam & duris tractabat, intelligeretq; tandem ipsam uterum ferre, indignanter veluti sinistrè precatus, ait illi: Tu infernalum genus dæmonem, quem gladio confodiam. Non longè post filiolum genuit, dimidia corporis inferioris parte benè formata: verum superior pars lituris rubris & nigris fœda apparuit, oculis in fronte locatis, ore rotundo, nigro, tetro, ut Satyrus; auribus longis, veluti canis venatorius: in vertice duo cornua nonnihil intorta, quæ manibus contrectata reddebantur sanguinea. Habes hîc, non vnam tantum, sed ferè omnes capitis partes monstrosas. Quid horres? quid naturam detestaris? quid Deum in ius vocas? talem huic marito vxor partum edidit, qualem optauit. Ita nimirum nunquã naturæ Gubernator ingratis hominibus satisfacit, siue det, quod petunt, siue neget. Cur imprecantur, quod auerfantur? Ac sanè cum omnes imprecationes sint malè, Plato tamen nihil censet filijs esse periculosius, imprecatione parentum; quemadmodum etiam nihil illis salubrius est, quàm si parentum suorum benedictione mereantur, ut olim in Ilaaco, Iacobo, Tobia alijsque fuit videre. Certè, ut non potest arbor bona malos fructus facere, sic neque homo bonus ferere maledictionem in immerentes.*

X.

Nec alios duntaxat feriunt Diræ & maledictiones, sed sæpe etiam redeunt in caput ipsius execrantis; neque manent in externo monstrifico aspectu, sed vocem quoque monstrificam

cam efficiunt. Sanè memorabile est, inquit horarum succisivarum author, quod non ita pridem in vicinia contigit, cum quidam multis imprecationibus & execrationibus subditos suos misere afflixisset, & coëgisset, ut arcem suam durissimis laboribus edificarent, eosq; inter laborandum, & alias, nullo alio nomine, quam CANES suos appellaret. Nondum enim edificio absoluto in grauisimum morbum incidit; cumq; nondum ab imprecando, & subditos CANES suos appellando desisteret, Deum ita offendit, ut prorsus elinguis fieret, & dum hæc scriberem, nulla articulata humana vox, sed solummodo latratus caninus ab eo exaudiretur. Nimirum quædam talionis forma est, ut quod alterum cogis pati, ipse patiaris. Quia per que peccat quis, per hæc & torquetur. Quod iustitiæ diuinæ est; clementiæ est, quando non fit; prouidentiæ, ut non semper fiat. Si enim semper fieret, quales non homines haberemus? quales voces audiremus? quales vultus aspiceremus? Quotidie superi dicere deberent; Venite, descendamus, & confundamus ibi linguam eorum. Itaque sicut olim Poëtica illa Solis filia, inaccessos lucos & voce, & facie monstrosis hominibus habuit plenos; ita passim cerneremus totum mundum eiusmodi prodigijs repletum.

Phil. Camerar. Cent. 1. cap. 86.

Sap. 11. 17.

Gen. 11. 7.

*Hinc exaudiri gemitus, iraq; leonum
Vincla recusantium, & fera sub nocte rudentum;
Setigeriq; sues, atq; in præsepibus arsi
Sauire: ac forma magnorum ululare luporum.
Quos hominum ex facie Dea saua potentibus herbis
Induerat Circe in vultus ac terga ferarum.*

Virgil. 7. Æn.

Quanti enim vel jam latrant? quanti rudunt, aut rugiunt? quanti crocitant, aut pippiunt homines? Denique nullum est animal, cuius vel linguam, vel formam innumera mortalium vitia non mererentur. Cur enim turpiloqui, maledici, linguaces proditores non mererentur vocem amittere, si sanctissimus alioqui sacerdos Zacharias mutus in pœnam factus est, quod non statim credidisset, se tam diuturna sterilitate esse liberatum?

Luc. 1. 12.

Quantquam non tantum tunc monstrum est, quando humana facies in bestia figurâ mutatur. Magnū quoq; monstrū & ter-

XI.

Manlius V.
Præcept.

& terribile est, quando bestię caput in caput hominis vertitur. Winshemij efferatę mentis scarius, homicidia haud pauca iam pridem perpetrauerat, prægnantesq; adeo ipsas exciderat; sed vbi scelerum suorum mensuram impleuit, rotęq; & rogo maturus fuit, eiusmodi prodigio est manifestatus. Hebdomadę sacra, quę Pascha antecedit, macellum adiit, & in tres dies festos tria capita vitulina emit, eaq; in saccum reticulatum coniecta domum reportauit. Dum iret per plateas, omnium oculos traxit existimantiũ eum ferre capita tria humana; vtq; spectaculum crudelius videretur, recens à capitibus sanguis dimanabat. Mota est suspicio, creuit rumor, fama ijt per totam ciuitatem, tandemq; res etiam delata est ad Magistratum. Mittitur licitor, citatur reus, interrogatur de capitibus. Respondet, eā non hominum fuisse, sed vitulorum. Ait, hanc se rem planam facere posse teste Ianione, à quo præstinārit. Adducitur Ianio, affirmat. Tantò igitur maior inde orta dubitatio. Nempe, tot oculos falli non potuisse; prodigia gratis non accidere; sanguinis vestigia aliquid clamare, dicebant omnes. Coniicitur in carcerem, datur in quæstionem, deprehenditur reus, iam sine tergiversatione fassus complures à se patratas cędes, ac tum demum, capita è sacco exempta in vitulinam reuersa sunt formam, vbi homicidia pœnæ merita patuerunt. Consimilem historiam audiuit Hispano quidam accidisse, qui, cū remotis arbitris, in recondito saltu, quempiam viatorē crumena atque vita spoliasset, eumq; terra obruisset, existimans cum cadauere facinus quoque suum esse sepultum, incognitam, de cęlo vocem hanc audiuit: *IN MAIORICA VINDICTA.* Territus hac voce, ne forte in eam aliquando insulam mitteretur, militię nomen dedit. Naue conscensa in Italiam nauigaturus, tempestate coorta reiectus est in Maioricam. Ibi, dum sibi maximè vult cauere, vitata omnium familiaritate, exscendit ad emendum ibidem in proximo loco caput vitulinum; quo itidem in cruentum humanum caput conuerso proditus, illico & vocis, & vindictę diuinę memor pœnas dedit. Est hæc historia præcedenti

denti similis. Sed nihil est incredibile, idem sapius accidisse. Cur non iterentur supplicia, si scelera toties repetuntur?

Hac de causa etiam in vetustioribus consimilia leguntur. Tale enim etiam monstrum fuit, quod Platina testatur, Romæ contigisse. Summa Romæ duorum insignium virorū Symmachi & Boëtij (qui gener Symmachi fuit) erat ac præcipua autoritas. Quamobrem euocauit eos Theodoricus rex Gothorum, iussitque Ticinum venire. Ibi eos diu captiuos tenuit, quod impijs eius decretis aduersarentur. Neque contentus fuit vinculis eos stringi, verum bona quoque illorum publicauit, tandemque etiam iniquissimè ambos iussit interfici. Habent viri probi supra se tyrannos; sed & supra tyrannos alius est, qui in eos animaduertat. Itaque, paulo post iniustissimam hanc eadem, secuta est talis pœna barbaram crudelitatem. Symmacho & Boëtio sepultis, epulæ de more parabantur, vt Theodoricus cœnam pariter & scenam feralem adiret. Inter cetera enim regia fercula, grande piscis caput mensæ imponebatur, quod cum ceteris ob magnitudinem suam admirationi esset, regi fuit formidini. Non enim ille piscis cocti, sed Symmachi visus est cernere resectum cruentumque caput, horribili rictu & flammeis oculis ipsi minitantis. Obstupuit eo conspecto, & subito metu consternatus, totoque corpore contremiscens iussit se in lectum deportari; ibi accersito medico Elpidio & familiarissimis quibusque amicorum, terribilem illam Symmachi speciem à se conspectam lamentabiliter denarrauit, atque ita in scelere & sceleris pœna deplorata extinctus est. Hanc formidabilem, in ipsa mensa, metamorphosin quis non iudicet esse monstruosam? Quis autem eius monstri causa fuit, nisi ipse, quem petiuit, Theodoricus? Sed diuinitus eo in scio atque inuito hæc accidit mutatio.

Longè ego propemodum dixissem conuiuium illud monstruosius extitisse, in quod *allatum est caput Ioannis Baptistæ in disco, & datum est puella, & attulit matri suæ*, saltatrix adultera. Non voco caput innocentissimi martyris monstrum, sed conuiuium tamen fuit monstruosissimum. Quis inter fercula cædes, inter pocula vulnera, funera inter conuiuia tractauit?

Ccccc

pugnare

XII.

XIII.

Matth. 14. 12

pugnare scyphis Thracum est; & occidere in mensis Lapitharum. Herodes illo die, quo viuere & solem videre cœpit, fert sententiam mortis. Salax puella saltat, & pro mercede exigit. Prophetæ caput. Mulier adultera sitit, & vult bibere humanum sanguinem. Quis hoc vnquam audiuit? quis legit? in regiam mensam, inter natalicias dapes, ferale apportatur ferculum, & in disco apponitur conuiuis caput Ioannis Baptistæ? Nonne hæc monstrosa sunt? & omnibus monstris detestabiliora? Ita capitibus ludunt & illudunt homines, & Deus capita non feriat, si capita peccent? Immo ferit. Furibunda enim (verba sunt Nicephori) & adultera incestuq; adeo illa, qua quidem Herodis habebatur, reuera autem Philippi erat coniux, vita longius acta, cum prius filiam & saltatricem acerbo fato sublatam vidisset, deinde ipsa quoque decessit: futuri saculi iudicio & supplicio reseruata meras ibi, quam citissime diuina ira facies, intolerabilisq; indignationis Domini calicem haustura. Filia autem eius (dignum enim est, quod memoria commendetur) talis fuit obitus. Eundem ei quopiam brumali tempore erat, & fluius trajciendus: qui cum glacie constrictus coagmentatusq; esset, pedes eum transibat. Glacie autem rupta, (idq; non sine Dei numine) demergitur illa statim, capite tenuis; & inferioribus corporis partibus lasciuiens, mollisq; se mouens saltat, non in terra, sed in undis: caput verò frigore & glacie concretum, deinde & conuulseratum, & à reliquo corpore, non ferro, sed glaciei crustis resectum in glacie ipsa saltationem lethalem exhibet: spectaculoq; eo omnibus præbito, scelestum hoc caput in memoriam ea, qua fecerat, spectantibus reuocat. Quis enim tunc matri eius sensus, cum ei jam alterum caput afferretur atque in manus traderetur? idque non inuisum, vt fuerat Ioannis Baptistæ, sed longè charissimum? Nonne & ipsa facinoris sui recordata agnouit diuinæ vindictæ æquitatem, viditque, quæ mensura mensa fuerat, eadem sibi remetiri? Sed nihil vident impietate excæcati, percutiuntur, & non corriguntur. At quamuis pereant, geminum tamen ex illorum exitio bonum existit: siquidem ostendit eorum interitus, esse Deum iustum & metuendum, neque tamen sine clementia & bonitate. Nam eiusmodi percuntium supplicia, aliorum sunt exempla.

Quale

Nicepor. l. 1.
Escl. hist. c. 20

Matth. 7. 2.

Matth. 7. 2.

Quale etiam fuit illud curuicernicum pecus, sani infelix imago, homo verè præposterus, de quo in vita S. Ludouici Francorum regis legimus, eum in mirabile monstrum esse demutatam. Inter ceteras D. Ludouici Galliarum regis virtutes eminuit mirabilis quædam moderatio, & victoria mandanæ vanitatis. Non ille fulgere in auro, non in purpura atque ostro nitere amabat, sed vestitu communi ac simplici regiam tegebat dignitatem. Itaque ornatus, quem ille à vestitu non petebat, à miraculis illi accessit. Accidit aliquando, vt Comes Geldriæ Parisios nuncium cum litteris mitteret, illico rediturum. Ex eo reuerso sciscitatur Comes: *Num regem Francia Ludouicum vidisset?* Tum ille, vel vt per iocum domino placeret, vel vt per sannam regem contemneret, improba imitatione collum contorquens & in humerum reijciens, *Vidi, inquit, vidi illum miserum papillardum regem grisea veste indutum ad scapulas caputium gerentem.* Dixit, & quod dixit, miserando modo expressit. Finierat enim vix ea verba, cum ecce, facies eius in collo rotata ac retrorsum acta, ita retorta permansit, vt in contrarium intueretur, & iam, quod animà verè erat, etiam corpore homo peruersus esse videretur. Cui hæc tam monstruosè non videntis quò ambularet, deformitas est ascribenda? merenti, an punienti? Videre nequeo, quomodo in Deum culpa possit transferri. *Solummodo hoc inueni, quòd fecerit Deus hominem rectum, & ipse se ab eo auertens respexerit retro, cum vxore Lot; iniuriosus, non curiosus, contra illud cælestis Magistri: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei.* Itaque iure irrisor iste diuinæ iustitiæ est immolatus, sicut olim aues, *retorso ad collum capite.*

Defensa est in hoc monstro regis Galliarum virtus & sanctitas; punita alterius impietas in eo quod sequitur; non tantum capitis, sed etiam colli monstrosi, prodigio, cuius in historia Aquitanicæ fragmentis ex Pithæi collectione editis fit mentio. Sed satius est dare verba Petri Damiani Archiepiscopi Rauennatis & Cardinalis, qui ita scribit: *Deus omnipotens terribili exhibet etiam in hac vita iudicium, nec tamen miseri homines desinunt.*

CCCC 2

XIV

Sur. tom. 4.
in vita S. Ludouici.

Eccles. 7. 30.

Gen. 19. 26.

Luc. 9. 62.

Leuit. 1. 17.

XV.

Petr. Dam.
ep. ad Desiderium Abbat. Gallia.

Baron. t. 3.
An. 998.

desinunt iterare plectendum. Nam Robertus Gallorum rex, aui istius Philippi, qui in paterni iuris sceptris successit, propinquam sibi copulauit uxorem, ex qua suscepit filium, anserinum per omnia colum & caput habentem. Quos etiam virum & uxorem omnes fere Galliarum Episcopi communi simul excommunicauere sententia. Cuius sacerdotalis edicti tantus omnem ubique populum terror inuasit, ut ab eius societate uniuersi recederent; nec, prater duos seruulos ad necessarij victus obsequium, illi remanerent. Qui tamen & ipsi omnia vasa in quibus rex edebat, & bibeat, percepto cibo, abominabilia iudicantes, pabula ignis exhibebant. His autem Rex coarctatus angustijs, ad sanum consiliū rediens, diuortium fecit, iniq; legale connubium.

Geni. 47. 42.

Pharao, cognita Iosephi sapientia, vestiuit eum stola byssina, & collo torquem auream circumposuit. Sic honoratur, qui sic meretur; alij qui ut anseres viuunt, ut anseres meritò etiam incedunt; aut in prole sua imaginem suam aspiciunt, quemadmodum rex iste, qui cucurrit aduersus Deum erecto collo, & pingui ceruice armatus est. Quamquam castigatus respuit, demissaque ceruice collum iugo subiecit. Multi castigantur, & non emendantur, quibus expediret, ut suspenderetur mola asinaria in collo eorum, & demergerentur in profundum maris, ibi enim cum scandalis suis sepelirentur.

Iobi. 17. 26.

Matth. 18. 6.

XVI.

Thom. Cantipr. lib. 1.
Apum. c. 49.
9. 17.

Punitus etiam & emendatus monstro fuit ille Nobilis Theuto, adeò captus amore venandi, ut etiam Dominicis festisq; diebus, sacrificio missæ temploq; adesse negligeret. Adeò canum etiam, quàm Angelorum commercia vanis istis sunt iucundiora. Erat huic vxor moribus ita contraria, ut squalloris illuuei nitores splendoresq; auri contrarij sunt. Tota enim diuersis seruitijs fuit addicta. Quare vxoria potestate saepe virum verbis castigabat, saepe monebat, ut salutis suæ & Dei non obliuisceretur. Sed, ut fit, semper risu refutabatur, dicebatq; crudus venator, mulierum monitus, & ranarum strepitus eadem lance expendendos. Igitur quod femina non emendauit sua pietate, puniuit Deus natura errore. Si tamen error dici potest, tam clemens iustitia. Siquidem innocens vxor, per multos felices partus, tandem aduersa Lucina puerum peperit abortiuum, prodigiosi capitis, quod canis

canis venatici speciem habebat; erat enim molossico rictu, & auribus, braccorum (vt vocant) more, flaccis ac dependulis. Erubuit partu mater; obstupuerunt, quæ aderant, nobiles matronæ; in tota domo trepidatum est. Consilium fuit, vt monstrum terra obrutum illico tegeretur, antè, quàm maritus domum rediret. Quod factum est. At herus domum reuersus primum habuit, vt quæreret, quid, se foris venante, vxor domi cepisset; aut peperisset? Tacuerunt omnes, & silentio rem dissimulare voluerunt. Suspectum fuit hoc silentium homini; & vt erat militaris, gladio è vagina educto, iubet sibi recentem partum ostendi, vel se aliud renuentibus ostensurum minatur. Metu exterrita vxor mandat vt monstrosa proles refodiatur. Quod tam triste spectaculum vbi est in medium allatum, ita iam ipso diuini honoris zelo animatior mulier coniugem suum est affata. *Videsne etiam coram oculis tuis, o marite, quàm manifesto prodigio omnipotens iudex, insanam in te venandi libidinem vindicari? qui, vt leporem posses capere, aut ceruo insidiari, nullo honore dies sacros, nulla reuerentia res ipsas sacras, nec adeò ipsum sacrosanctum Christi corpus affecisti. In nunc, & post iterum, neglecto templisq; debito cultu, feras sectare; i, cum canibus tempus consume, quod Deo debetur; accipies fructum venationis, pro filijs, canes.* His verbis, ac præcipue monstri tam deformis aspectu ita tactus est Nobilis, vt non solùm negligentiam suam lachrymis ac seriâ pænitentâ diluerit; verùm etiam imposterum præcipuis curis templa frequentârit. Deplorent suum Acteonem Poetæ à vertagis laceratum; hoc humano cane nullus vnquam alius canis aut iustiùs, aut salubriùs dominum momordit.

CAPVT LIV.

Qui, & cur, reliquis corporis membris, aut etiam toto corpore monstri prodierint in lucem?

S At punitur, qui capite luit, quod peccauit: quia tamen etiam reliqua humani corporis membra sæpe sunt scelerum instrumenta, seruiuntque iniquitati.

Ccccc 3

idcirco